

31/2013

СЕПАРАТ/OFFPRINT

Мирјана ВОЈВОДА
НОВАЦ БИТИНИЈСКЕ КОВНИЦЕ НИКЕЈЕ
СА ВИМИНАЦИЈУМСКЕ НЕКРОПОЛЕ ВИШЕ ГРОБАЉА

Mirjana VOJVODA
COINS OF THE BITHYNIAN MINT OF NICAEA
FROM THE VISE GROBALJA NECROPOLIS IN VIMINACIUM

Мирјана ВОЈВОДА

Археолошки институт у Београ

НОВАЦ БИТИНИЈСКЕ КОВНИЦЕ НИКЕЈЕ СА ВИМИНАЦИЈУМСКЕ НЕКРОПОЛЕ ВИШЕ ГРОБАЉА¹

Апстракт: Током обимних заштитних археолошких истраживања јужних некропола Виминацијума, на једној од најстаријих – Више гробаља – пронађено је 290 примерака новца битинијске ковнице Никеје. Од тога је 65 комада откривено у гробовима, а 225 у слоју на некрополи. Највећи број припада емисијама Александра Севера и Гордијана III. Пронађени велики узорак омогућио је издвајање нових типова и варијанти мотива на реверсним представама са војним ознакама.

Кључне речи: римско провинцијско ковање, Никеја, Виминацијум, Више гробаља.

Ради изградње ТЕ Костолац 2 су на подручју јужних некропола Виминацијума, почев од 1977. г. обављена обимна заштитна археолошка истраживања. У оквиру овог ареала издвојено је девет некропола, од чега времену римске доминације припада пет.² Две најстарије су Пећине и Више гробаља, формиране средином I в. и коришћене до средине III в. На некрополи Више гробаља констатовано је укупно 290 примерака битинијске ковнице Никеје, што чини 10,59% од укупно обрађеног новца са некрополе (2736 ком.) и 52,25% од примерака провинцијског ковања (555 ком.).³ Од 290 примерака, 65 је пронађено у гробовима,

1 Чланак представља резултат рада на пројекту: IRS – Виминацијум, римски град и легијски војни логор – истраживање материјалне и духовне културе, становништва, применом најсавременијих технологија даљинске детекције, геофизике, ГИС-а, дигитализације и 3Д визуализације (М. Војвода) (бр. 17018) – Министарство просвете и образовање Републике Србије.

2 Најстарија некропола је келтска, следе римске: Више гробаља, Бурдељ и три некрополе на локалитету Пећине. Времену сеобе народа припадају гепидска и остроготска некропола, док је најмлађа мања средњовековна некропола датована од XII-XIV в. сф. Зотовић 1986, 41, н. 4; 54-55; Зотовић и Јордовић 1990, 2.

3 На некрополи Више гробаља откривен је укупно 3161 примерак новца. Од овог броја, који је регистрован у теренској документацији, током пописа обављеног 2005. и 2006. г. констатовано је да је извршен број примерака изгубљен, да је део пропао током процеса конзервације због лошег стања очуваности, а део

а остали (225) у слоју на некрополи, који у највећем броју потичу са колективних или појединачних жртвених површина формираних изнад гробова.

Током прве половине III в. у балканско-подоунавским провинцијама дошло је до помањкања ситног бронзаног новца у оптицају. До тада је потребе за овом врстом номинала задовољавала римска ковница и у извесној мери македонске провинцијске ковнице.⁴ Велики узорак провинцијског ковања са некрополе Више гробаља, пружа увид у монетарну циркулацију током прве половине III в. у овом делу Подунавља и Горње Мезије. Међу 555 примерака провинцијског новца са некрополе Више гробаља,⁵ времену до владавине Септимија Севера припада само 37: 1 ком. Антонина Пија, 2 ком. А. Пије/М. Аурелије (?) (Никеја, Битинија); 2 ком. Фаустине старије (Исаура, Фригија); 1 ком. Луција Вера (Каре, Месопотамија); по 2 ком. Марка Аурелија и Фаустине млађе (Пауталија, Тракија); 2 ком. Антонина Пија (Филиполис, Тракија); 1 ком. Фаустине млађе (Плотинополис, Тракија); 1 ком. Комода (Аполонија, Македонија); 1 ком. Клаудија, 6 ком. Нерона, 5 ком. Домицијана и 1 ком. Марка Аурелија (аутономно македонско ковање – Koionon Македоније); 1 ком. Веспазијана (Стоби, Македонија) и 1 ком. Комода (Никополис на Дунаву, Доња Мезија); неодређена ковница: 1 ком. Августа, 1 ком. Трајана, 1 ком. Фаустине старије, 3 Марка Аурелија и 2 ком. Комода. Произилази да су емисије провинцијских ковница на некрополи Више гробаља до владавине Септимија Севера заступљене само са 6,66%, од чега највећи део отпада на македонске ковнице.

Током владавине Септимија Севера и његових синова и касније Елагабала, ситуација се унеколико мења и очита је дупло већа присутност провинцијског бронзаног новца у оптицају. На некрополи Више гробаља из тог периода забележено је 77 примерака (од тога 64 одређених и 13 неодређене ковнице), што износи 13,87% од свих провинцијских емисија на некрополи. Присутни су: 1 ком. Каракале (Јулиополис, Битинија); 6 ком. + 3 (?) Каракале, 5 ком. + 1 (?) Елагабала и 1 ком. Јулије Пауле (Никеја, Битинија); 1 ком. Јулије Домне (Лаодикеја, Фригија); 1 ком. Гете (Ефес, Јонија); 1 ком. Каракале (Хадрианополис, Тракија); по 2 ком. С. Севера, Каракале и Гете (Пауталија, Тракија); по 1 ком. С. Севера и Гете (Перинт, Тракија); 1 ком. Гете (Августа Трајана, Тракија); 5 ком. С. Севера, 6 ком. Ј. Домне, 18 ком. Каракале и 1 ком. Гете (Стоби, Македонија); 1 ком. Каракале (Марцијанополис, Доња Мезија); по 1 ком. С. Севера, Каракале, Плаутиле и Елагабала (Никополис на Дунаву, Доња Мезија); неодређена ковница:

новца није нити подвргнут конзервацији јер се радило о изузетно лоше очуваним фрагментима новца. Другу и трећу групу чинили су углавном новци који су били изложени горењу приликом кремације, што је и био разлог њихове лоше очуваности. Новац који је било могуће обрадити (2736) поред добро и солидно очуваних примерака, садржи и један број (438 царског и 38 провинцијског) које је било могуће одредити само према вековима и мањи број (28 царског и 52 провинцијског) који су теже оштећени те их није било могуће са сигурношћу разврстати по вековима. На уступљеном материјалу љубазно се захваљујем колегиници Драгани Спасић-Ђурић из Народног музеја у Пожаревцу.

4 Borić-Brešković 2011, 417-418, н. 34-49.

5 Заступљено је 23 ковница из 10 провинција, cf. Војвода и Петровић 2011, 288, н. 26.

3 ком. С. Север, 2 ком. Ј. Домна, 5 ком. Каракала и 3 ком. Елагабал. При томе, поново, највећи број емисија припада македонским ковницама, првенствено Стобију.

Остали примерци провинцијског ковања са некрополе (351 ком.), не рачунајући 90 неодређених,⁶ припадају времену од Александра Севера до Валеријана I. Најбројнија су издања Александра Севера којима поред никејских (201 ком. + 9 ?) припадају и емисије Јулиополиса (3) и Никомедије (8), као и 4 примерка неодређене ковнице. Следе издања Гордијана III: Никеја (39 + 8 ?), Јулиополис (2), Хадрианополис (1), Виминацијум (34) и 1 примерак неодређене ковнице. Додатних 13 примерака припада ковници Никеји – А. Север или Гордијан III и 1 ком. једној од женских чланова породице Севера. При томе, примерци из времена од Филипа I до Валеријана I припадају готово сви емисијама ковница Виминацијум и DACIA (29), док је само један примерак забележен из ковнице Никеја. Произилази да 63,24% провинцијског ковања на некрополи припада емисијама А. Севера и Гордијана III, 5,40% времену од Филипа I до Валеријана I, док 16,20% отпада на неодређене примерке.

Из свега наведеног, јасно је да се у циркулацији новца 3. и 4. деценије III в., на узорку са некрополе Више гробаља, у највећој мери појављује провинцијско ковање, при томе, највећи део припада емисијама Никеје из Битиније. Најстарији примерак ове ковнице припада Антонину Пију (кат. 1) са рв.представом Хигијеје која храни змију из патере. Следе августовска издања Каракале (кат. 2-7), од којих један има за рв. представу Зевса који држи Нике и скиптар, док су остали рв. мотиви са војним ознакама.⁷ Четири од њих представљају различите типове (тип 1, 2, 31, 32), док код последњег примерка није било могуће утврдити тип војне ознаке. Ковањима Елагабала припада 6 комада, од тога 5 за самог Елагабала (кат. 8-12) и 1 за Јулију Паулу (кат. 13). Присутне су дужа и краћа ав. легенда M AVPH/AVPANTΩNINOC AVΓ, а од рв. представа забележена је једна са представом Деметре која држи бакљу и класје, код три примерка је забележен тип 7 и код једног тип 8 са војним ознакама. Реверсни мотив Ј. Пауле представља Тихе која држи крму и рог изобиља.

Следе најбројније заступљена ковања за Александра Севера (кат. 14-208) и Јулију Мамеју (кат. 209-214). Издваја се један примерак цезарских издања А. Севера (кат. 14) са ав. легендом M AVP CE AΛEΞANΔPOC K и рв. мотивом са војним ознакама (вар. 26). Једним примеком (кат. 15) заступљена је и ав. легенда M AVP CEVER AΛEΞANΔPOC AVΓ, са рв. мотивом тип 1. Следе бројнија издања са ав. легендом M AVP CEVN AΛEΞANΔPOC AVΓ (вар. AV или VΓ у лигатури) (кат. 16-54). Код два примерка појављује се као рв. мотив агностичка

6 Оштећени примерци = 38+52, cf. *supra* н. 2.

7 За типологију рв. мотива са војним ознакама ковнице Никеје, cf. Црнобрња 1981, 6, Табела 2; Војвода 2011, 246-247, Сл. 2-3; Војвода и Петровић 2011, 286, Сл. 1-4. За анализу рв. типова новца Никеје са некрополе Више гробаља, cf. Војвода 2011, 248-253, Табела 1.

урна са палмама, док је код свих осталих у питању мотив са војним ознакама. У највећем броју заступљен је рв. тип 1 (13 ком.), затим тип 2 (8 ком.), тип 8 (3 ком.), потом типови и варијанте: 6, 6а, 29 (са по 2 ком.), 2б, 3, 5, 7, 15, 15ц (са по 1 ком.), у једном случају није било могуће утврдити тип. Нешто већим бројем примерака (кат. 55-96) заступљена је скраћена верзија претходне ав. легенде М AVP CEV AΛEΞANΔPOC AVΓ (вар. AV или VΓ у лигатури). На једном комаду појављује се исти мотив агностичке урне, а на осталим примерцима мотиви са војним ознакама: тип 1 (14 ком.), 2 (11 ком.), 7 (3 ком.), тип 6, вар. 6б, тип 7, вар. 7а (са по 2 ком.), вар. 2а, 4а, 8б, тип 9 (са по 1 ком.), у једном случају није било могуће утврдити тип. У мањем броју примерака (кат. 97-104) појављује се ав. легенда М AVP CE AΛEΞANΔPOC AVΓ (вар. AV), док су од рв. мотива присутни тип 1 (2 ком.), вар. 2б, тип 3, 7, вар. 7а, 8а и тип 18 (са по 1 ком.). Са само три комада (кат. 105-107) заступљена је ав. легенда М AVP C AΛEΞANΔPOC AVΓ (вар. AV), са два утврђена рв. типа (тип 6 и 8) и једним неодређеним типом рв. са војним ознакама. Ав. легенда М AVP AΛEΞANΔPOC AV присутна је са два примерка (кат. 108-109), од којих један има за рв. мотив храм са 6 стубова, а други тип 7 са војним ознакама. Занимљивост представља двојезични примерак (кат. 110) са ав. легендом на латинском IMP C M AVR SEV ALEXAND AVΓ и уобичајеном рв. легендом на грчком са вар. 12а као мотивом, чије нам објављене аналогije нису познате.⁸

Код највећег броја примерака (кат. 111-208) Александра Севера није било могуће утврдити тип ав. легенде, зато су ови примерци разврстани само према типовима рв. представа. Издваја се један комад са представом Асклепија који држи штап са змијом, док је код свих осталих присутан мотив војних ознака: тип 1 (34ком.), тип 2 (13 ком.), тип 8 (10 ком.), тип 6 (7 ком.), тип 3 и 7 (са по 4 ком.), вар. 6б и 22д (са по 2 ком.), вар. 2а, 6а, 7а, тип 9, вар. 9а, 9б, 9ц, тип 14, вар. 15а, 15б, тип 17 и вар. 20а (са по 1 ком.), код 9 примерака са три војне ознаке није било могуће утврдити тип.

Међу примерцима кованим за Јулију Мамеју издваја се један са рв. представом Паладе која држи копље и патеру, крај ногу штит и други код кога се поново сусрећемо са представом агностичке урне. Остала 4 комада за рв. представе имају војне ознаке: тип 1 (2 ком.) и тип 2 (2 ком.).

Од никејских емисија Максимиана I на некрополи Више гробаља присутан је само један примерак кован за Максимуса, са рв. типом 8 (кат. 215).

Следе примерци Гордијана III (кат. 216-253) и Транквилине (кат. 254). Код Гординјана III, као што је уобичајено за никејске емисије, заступљен је један тип ав. легенде Μ ANT ΓOPΔIANOC AVΓ, са варијантама AV или VΓ у лигатури. Од рв. мотива присутни су само они са војним ознакама: тип 8 (6 ком.), вар.

⁸ Из преписке са колегом Даријем Каломином (Dario Calomino) из Кабинета за новац и медаље у Британском музеју, аутор овог рада дошао је до информације да у Кабинету имају неколико оваквих примерака, о чему колега Каломино припрема посебну студију.

28а (5 ком.), тип 28 (4 ком.), тип 18 (3 ком.), вар. 9б, тип 27 (са по 2 ком.), тип 2, 3, вар. бц, тип 10, вар. 12б, тип 21, вар. 22а,б,ц, 24а (са по 1 ком.), код 5 ком. није било могуће утврдити тип, с тим што су на 1 од њих видљиве 3 војне ознаке, а на 4 ком. 4 војне ознаке. Једини примерак кован за Транквилину има за рв. мотив тип 30 војне ознаке, који смо констатовали само у овом случају.

Усамљен остаје и примерак кован у време Трајана Деција за Херенију Етрусцилу (кат. 255), који за рв. мотив има представу Немезе која десном руком придржава вео који приноси лицу, крај ногу је точак.

Групи неодређених примерака припада 35 ком. (кат. 256-290) међу којима се за неке може претпоставити, мада не и сигурно тврдити, да су ковани за М. Аурелија (1), Каракалу (3), Елагабала (1), А. Севера (8), једна од женских чланова породице Севера (1), Гордијан III (8), док би 13 ком. вероватно припадало ковању А. Севера или Гордијана III.

Новац битинијске ковнице Никеје присутан је у већој мери на територији Горње Мезије и нешто мање на територији Доње Паноније, од краја Каракалине владавине и нарочито у време Александра Севера.⁹ На смањену заступљеност никејских емисија Гордијана III и њихову циркулацију у балканско-пдунавским провинцијама, утицало је отварање ковнице провинцијског новца у Виминацијуму 239.г. и нешто касније у Дакији.¹⁰ Након тога, очито је нагло помањкање новца Никеје у оптицају на територији Горње Мезије и Доње Паноније, где је изгледа проблем недостатка новца био најизраженији. До сада је већ уочено да је највећа концентрација налаза новца Никеје везана за Виминацијум и Дунавски лимес, али и за савски речни пут.¹¹ Повећано кретање војс-

9 Све до сада публиковане веће збирке новца Никеје са територије ове две провинције показују највећу заступљеност емисија Александра Севера: Збирка Музеја града Београда – Каракала (11), Ј. Домна (7), А. Север (95), Ј. Мамеја (5), Гордијан III (44), Транквилина (2), *cf.* Црнобрња 1981, 9-19; Каракала (2), А. Север (59), Ј. Мамеја (2), Максимин I (1), Максимус (1), Гордијан III (35), *cf.* Црнобрња 2011, 310-314; Велико градиште – А. Север (15), *cf.* Ивановић 209, 363-364; Сремска Митровица – А. Север (13), Гордијан III (6), *cf.* Војвода и Јесретић 2012, 122-124; Врњачка Бања – А. Север (17 + 1 инкузни), Гордијан III (4), неодређени (18) + 3 ком.: А. Север (2), Гордијан III (1), *cf.* Сариа 1925, 163; *idem* 1926: 199-200; Црнобрња 1987, 71-72, кат. 12-14; Борић-Брешковић 2011, 419, н. 46; Нови Бановци – 119 примерака Никеје (од Каракале до Гордијана III) који се налазе у Археолошком музеју у Загребу, *cf.* Brunšmid 1907, 16; Бруншмид наводи у истом раду да се у Музеју налази још 239 примерака Никеје (већином А. Север и Гордијан III) од којих се за 179 зна да потичу са 12 налазишта у Славонији (*cf. idem* 1907, 16, н. 4); Осијек – Каракала (1), Елагабал (2), А. Север (11), Јулија Мамеја (1), Гордијан III (3), *cf.* Celestin 1904, 24; Brunšmid 1907, 15-16, н. 5; За примерке Никеје који су публиковани као пратећи материјал приликом археолошких истраживања или рекогносцирања и заступљени су са једним или два комада, *cf.* Војвода и Петровић 2011, 287, н. 19; У Мађарском Националном музеју чува се 98 примерака Никеје, од тога 48 ком. А. Севера, 13 Гордијана III. За нас је интересантно да следећи примерци потичу из Србије: С. Север (1) Земун; Ј. Меза (3) Панчево; Елагабал (1) Панчево; А. Север (11) Панчево, (1) Земун, (1) Борча; Ј. Мамеја (2) Панчево и Гордијан III (1) Панчево. На добијеним информацијама захваљујем се колегама Иштвану Види (István Vida) из Мађарског националног музеја и докторанту Лајошу Јухасу (Lajos Juhász).

10 Борић-Брешковић 1976: 8, н. 2; О проблему лоцирања ковнице PROVINCIA DACIA са наведеном литературом, *cf.* Црнобрња 1993: 17-19.

11 Дуж Дунавског лимеса новац Никеје констатован је у: Великом Градишту, Виминацијуму, Београду, Земуну, Батајници, Војки, Угриновцима, Новим Бановцима, Сурдуку, Бешки, Вуковау, Осијеку. Дуж

ке током прве половине III века дуж Дунавског лимеса, као и дуж пута који је од Виминацијума водио до Наиса, преко Тракије до Босфора, утицало је и на значајну фреквенцију новца из Битиније. Дунавски речни пут је имао велики значај за потребе војске, али ништа мањи ни за живу трговину која се одвијала овим воденим путем између истока и запада.¹² Налази новца из Виминацијума, као престонице Горње Мезије и важног војног и трговачког центра у том делу Подунавља, који је током 3. и 4. деценије III в. на врхунцу свог напретка, сигурно су добар показатељ циркулације новца и у његовој широј околини и добром делу провинције. Не треба заборавити ни на остале некрополе Виминацијума, на којима је такође пронађен запажен број никејских емисија. Њихово публикавање у целости ће значајно употпунити слику о циркулацији овог никејског новца у том делу Подунавља и Горње Мезије.

савског речног пута у: Ушћу, Обреновцу, Хртковцима, Сремској Митровици, Бановом Пољу, *cf.* Војвода и Петровић 2011, 289-290 н. 35-36; Црнобрња 2011, 310-314.

12 О проласцима царева са војском кроз Виминацијум и учешћу вексилација легије VII *Claudia* у операцијама на истоку, *cf.* Mirković 1968, 70, н. 115-117. О трговини дунавским воденим путем и постојању *nauclerus*, власника бродова у Виминацијуму, *idem* 142, н. 67.

KATALOG / CATALOGUE

Skraćenice / Abbreviations

Cat.	kataloški broj / catalogue number
obv.	avers / obverse
rev.	revers / reverse
Wt.	težina / weight (gr)
Size	prečnik / diameter (mm)
Axis	osa prema stranama sveta / axis according to cardinal directions
G	grobovi sa inhumacijom / inhumation burials
G1	grobovi sa kremacijom / cremation burials
Ref.	referenca / reference
Vim. Coll.	evidencija terenske dokumentacije (C broj) / records of field documentation (C number)
r.	desno / right
l.	levo / left
dr.	drapirana / draped
cuir.	u oklopu / cuirassed
laur.	sa lovorovim vencem / laureate
rad.	sa radijalnom krunom / radiate
stg.	stoji / standing
std.	sedi / seated
hld.	drži / holding
var.	varijanta / variant
leg.	legenda / legend
ligat.	u ligaturi / ligature

Reference / References

BMC	W. Worth, <i>A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum. Catalogue of Greek Coins: Pontus, Paphlagonia, Bithynia and Kingdom of Bosphorus</i> , London 1889
WBR	W.H. Waddington, E. Babelon, Th. Reinach, <i>Recueil general des Monnaies grecques d'Asie Mineure, Nicée et Nicomédie</i> , Paris 1910
N. C.	N. Crnobrnja, <i>Novac Grada Nikeje u numizmatičkoj zbirci Muzeja grada Brograda, Godišnjak grada Beograda XXVIII</i> , 1981, 5-23
Weiser	W. Weiser, <i>Katalog der Bithynischen Münzen der Sammlung des Instituts für Altertumskunde der Universität zu Köln, Bd. 1, Nikaia, Opladen</i> 1983

RPC online <http://rpc.ashmus.ox.ac.uk/coins/5886/?search&sttype=quick&q=Nicaea+Antoninus+Pius&rno=26>
(accessed March 9 2013)

rev. types from 1-28b by

- 1) N.C.
- 2) М. Војвода, Реверсне представе са војним ознакама на новцу конице у Никеји на основу узорка са виминацијумске некрополе Више гробаља, Гласник САД 25 (2009), 2011, 243-256
- 3) М. Војвода и С. Петровић, Новац битинијске ковнице Никеје из Бановог Поља у Мачви, *Нумизматичар* 29, 283-307

Fotografije / Photos

Izabrani primerci su ilustrovani fotografijom i njihova numeracija na tablama odgovara kataloškom broju. / Chosen specimens are presented in photographic form and their numeration on the plates is coordinated with the catalogue numbers.

ANTONINUS PIUS

AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
1	AVT KAICAP – ANTΩNI[NOC] Bust dr., r., head bare.	[ΘEA] VTEIA NIKA[IEIΣ] Hygieia stg. r., feeding snake from patera.	4,26 19,30 S	G1 – 1490	BMC / WBR: 410, no. 92; N.C. / Weiser / RPC online: no. 5886.	138-161	10247

CARACALLA

AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
2	ANTΩNINOC AVTOYCTOC Bust dr., l., head laur.	NIKA-[IE]ΩN (around) Zeus std. l., hld. Nike and sceptre.	7,07 27,40 NE	G1 – 1567	BMC: 162, no. 67 (but obv. bust r.); WBR: 449, no. 406 (but obv. bust r.); N.C. / Weiser /	211-217	10919

3	Illegible. Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩN Type 1 (?).	3,47 19,70 N	Trench 106 from deposed soil.	BMC / WBR: 459, no. 484; N.C. / Weiser /	211-217	5586
4	[M A]VP [...] Similar.	N-IK-A-IE ΩN Type 2.	3,73 19,40 SW	G1 – 1158	BMC / WBR: 459, no. 484; N.C. / Weiser /	211-217	8117
5	ANTΩNINOC [...] OC Similar.	NIKA-IEΩN (around) Type 31.	5,96 23,90 SW	Trench 166	BMC / WBR: 459, no. 481; N.C. / Weiser /	211-217	9734
6	[...]NOC AV[...] Bust r., head laur.	NIK-AI-EΩN (around) Type 32	8,66 25,20 SW	Trench 144	/	211-217	7844
7	[...]TΩNINOC [...] Similar.	[...]IE (around) ex – [...] Type (? – three standards)	5,82 24,50 NE	Trench 1	/	211-217	397

ELAGABALUS

AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
8	M AVPH ANTΩNI[...] Bust dr., r., head laur.	NIK-AIE (around) NΩ (sic !) (between standards) Type 7.	5,60 24,10 N	Trench 9	BMC: 167, no. 93; WBR: 471, no. 571; N.C. / Weiser /	218-222	949
9	M AVPH ANTΩNINOC AVT Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 7.	3,98 22,50 NE	Above Kuline	"	218-222	6232
10	M AVP ANTΩNINOC AVT Similar.	NIKA-IEΩN (around) Demeter stg. 1, hld. torch and ears of corn.	5,01 23,10 SW	Trench 55	BMC / WBR: 469, no. 558; N.C. / Weiser /	218-222	7246

Мирјана ВОЈВОДА

11	M AYP ANTΩNINOC AYΤ Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 7.	4,82 23,90 S	G1 – 1654	BMC: 167, no. 93; WBR: 471, no. 571; N.C. / Weiser /	218-222	11399
12	[M] AVP ANTΩ[...] Similar.	NIK-[AIE] (around) NΩ (sic !) (between standards) Type 8.	3,97 22,20 S	Trench 176	BMC: 167, no. 93; WBR: 471, no. 571; N.C. / Weiser /	218-222	11160

Iulia Paula

Striking under Elagabalus AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
13	IOVΛ KOPNHAIΑ PAVLA CE Bust dr., r., head bare.	NIKA-IEΩN (around) Tyche stg. l., hld. rudder and cornucopiae.	6,88 23.50 SW	Trench 159	BMC / WBR: 471, no. 572; N.C. / Weiser /	218-222	11263

SEVERUS ALEXANDER¹

caesar AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
14	M AVP CE ΑΛΕΞΑΝΔΡOC K Bust dr., r., head bare.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Var. 2b.	6,00 25,10 S	Trench 137	BMC / WBR: 472, no. 580 (but without CE in obv. leg.); N.C. / Weiser /	221	7339

1 Novac je razvrstan najpre prema aversnim legendama, od dužih do kraćih, a u okviru njih prema reversnim predstavama, nevezano za to da li postoji referenca ili ne. / Coins was classified first by obverse legends from longer to shorter, and within them by reverse motifs regardless of whether there is a reference or not.

augustus
AE

av. M AVP CEVEP AΛEΞANΔPOC AVT

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
15	[M AVP] CEVEP AΛEΞA[NΔ]POC AVT Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,32 19,70 NE	Trench 160	/	222-228	9403

av. M AVP CEVH AΛEΞANΔPOC AVT (var. AV or VT in ligat.)

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
16	M AVP [CE]VH AΛEΞANΔPOC AVT (VT in ligat.) Bust dr., r., head laur.	NIKA-IEΩN (around) Agnostic urn containing palms.	5,89 21,00 NE	Trench 178	BMC / WBR: 477, no. 620; N.C. / Weiser /	222-228	11705
17	M AVP CEVH AΛ[...] AVT Similar.	NIKA-IEΩN (around) Similar.	3,99 21,80 SW	Above Kuline	"	222-228	7005
18	[...] CEVH AΛ[...] Similar.	NI-K-A-IE ΩN Type 1.	5,11 19,30 S	Trench 170	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617; N.C.: 11, no. 30; 12, nos. 35- 41; nos. 44-48; Weiser /	222-228	10507
19	M AYΠ CEYH AΛEΞANΔPOC AYΓ Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,81 20,30 SW	G1 - 1401	"	222-228	9560
20	[...]VP CEVH AΛ[...] Similar.	NI-K-AI-[E] ΩN Type 1.	4,57 21,40 S	Trench 165	"	222-228	9691
21	[...] CEVH AΛEΞANΔPOC [...] Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,19 21,20 N	Trench 148	"	222-228	8524

22	[M] AVP CEVH ΑΛ[ΕΞΑΝΔ]ΡΟC ΑVΤ Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,13 18,90 NE	Trench 147	"	222-228	8348
23	[...] CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΑVΤ (VT in ligat.) Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 1.	4,08 20,50 N	Trench 152	"	222-228	8648
24	[...]P CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΑVΤ Similar..	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	3,08 18,70 N	Trench 172	"	222-228	11019
25	M AVP CEVH [...] Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1 (?).	4,77 19,20 SW	Trench 152	"	222-228	8557
26	[...] CEVH ΑΛ[...] Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1 (?).	4,30 20,00 S	G – 1560	"	222-228	9081/3
27	M AVP CEVH ΑΛ[...] Similar.	[NIK]-AI-E [ΩN] Type 1 (?).	4,19 19,80 N	Trench 156	"	222-228	8976
28	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΑVΤ Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1 (?).	4,00 21,00 S	Trench 160	"	222-228	9069
29	[...]CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΑVΤ (ΑVΤ in ligat.) Similar.	[NIK]-AI-E ΩN Type 1 (?).	3,66 20,30 SW	Trench 177, from deposed soil.	"	222-228	12005
30	[...]CEVH ΑΛΕ[...] Similar.	NI-K-A-[IE] [ΩN] Type 1 (?).	2,31 19,20 N	Trench 4	"	222-228	609
31	[...] CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΑVΤ (VT in ligat.) Similar.	[NI]-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 2.	4,81 21,40 SW	Trench 136	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617; N.C.: 11, nos. 31, 33; Weiser /	222-228	7309
32	M AVP CEVH ΑΛ[...] ΑVΤ Similar.	[NIK]-AI-E ΩN Type 2.	4,79 18,90 N	Trench 156	"	222-228	10287
33	M ΑΥΡ CEΥΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΑΥΤ Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 2.	4,68 20,40 NE	Trench 165	"	222-228	9694
34	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC ΑVΤ (ΑVΤ in ligat.) Similar.	NI-K-A-IE ΩN Type 2.	4,66 20,30 N	Trench 148	"	222-228	9772

НОВАЦ БИТИНИЈСКЕ КОВНИЦЕ НИКЕЈЕ СА ВИМИНАЦИЈУМСКЕ ...

35	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑ[...] Similar.	NI-K-AI-E [ΩN] Type 2.	4,22 21,80 N	G1 – 1334	"	222-228	9238
36	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 2.	3,97 21,90 NE	Trench 166	"	222-228	9735
37	[...] CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ[...] Similar.	NI-KA-IE-[ΩN] Type 2.	3,81 18,50 N	G – 2029	"	222-228	11425
38	M AVP CEVH ΑΛ[...] AVT Bust dr., r., head rad.	NI-K-AI-E ΩN Var. 2b.	3,57 19,60 NE	Trench 180	"	222-228	12154
39	M AVP CEVH ΑΛΕ[...] Bust dr., r., head laur.	[NIKAI]-E ΩN Type 2 (?).	5,78 21,20 S	Trench 147	"	222-228	8057
40	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ [...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 3.	3,81 19,80 N	Trench 147	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617; N.C.: 11, nos. 21- 25; no. 31, Weiser /	222-228	8055
41	M AVP CEYH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 5.	5,53 21,80 N	Trench 154	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617; N.C.: 11, nos. 28-29; Weiser /	222-228	8779
42	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ A Bust dr., cuir., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩN Type 6.	4,83 20,70 NE	Trench 145	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617 N.C.: 13, nos. 53-58; Weiser /	222-228	7852/2

43	[...]VP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ [...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 6 (?).	3,37 20,60 N	Trench 137	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617; N.C.: 11, nos. 26- 27; Weiser /	222-228	7314
44	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Similar.	N-IK-AI-E ΩN Var. 6a.	5,60 21,10 N	G1 – 1656	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617 N.C.: 11, nos. 26- 27 (but type 6); Weiser /	222-228	11437
45	[M AV]P CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩN Var. 6a.	4,50 21,10 NE	Trench 7	"	222-228	654
46	M A[VP CE]VH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AV Bust dr., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩN Type 7.	4,83 20,60 N	Trench 6	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617; N.C.: 13, nos. 68-69; Weiser /	222-228	623
47	M AVP CEVH ΑΛ[ΕΞΑΝΔΡΟΣ] AVT Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 8.	4,99 22,40 SW	Trench 145 from deposed soil.	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617; N.C. / Weiser /	222-228	7935
48	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT Bust dr., cuir., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩN Type 8.	4,55 18,80 NE	Trench 172	BMC / WBR: 477, no. 617; N.C. / Weiser /	222-228	10942

НОВАЦ БИТИНИЈСКЕ КОВНИЦЕ НИКЕЈЕ СА ВИМИНАЦИЈУМСКЕ ...

49	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 8.	3,81 21,30 NE	G1 – 698	BMC: 168, no. 100; WBR: 477, no. 617; N.C. / Weiser /	222-228	5526/2
50	[...]VH ΑΛΕ[...] Bust dr., cuir., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩN Type 15.	3,70 22,00 N	Trench 177	BMC: 168, no. 104; WBR: 477, no. 616; N.C. / Weiser /	222-228	11340
51	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Similar.	NIK-AIE (around) ΩN Var. 15c.	5,13 19,50 S	Trench 178	BMC: 168, no. 104; WBR: 477, no. 616; N.C. / Weiser /	222-228	11515
52	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (AVT in ligat.) Similar.	NIK-AIE around ΩN Type 29.	5,26 22,50 SW	Trench 6	BMC / WBR / N.C. / Weiser /	222-228	767
53	M AVP CEVH ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT Similar.	NI-KAI around E ΩN Type 29.	4,35 23,30 SW	G1 – 1357	"	222-228	9275
54	[...] CEVH [...] ΝΑΡΟΣ AVT (AVT in ligat.) Similar.	NI-[K]-AI-E Ω[N] Type (?) (three standards).	3,62 19,60 N	G – 1629	/	222-228	9377

av. M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (var. AV or VT in ligat.)

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
55	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Bust dr., cuir., r., head laur.	NIKA-IEΩ[N] (around) Agnostic urn containing palms.	4,50 21,10 N	Između sondi 159 i 154	BMC / WBR: 477, no. 620; N.C. / Weiser /	222-228	9708

56	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔ[...] Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	5,15 21,00 NE	G – 1439	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 14, nos. 73-81; Weiser 030.	222-228	8637
57	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Similar.	NI-K-AI-[E] ΩΝ Type 1.	4,91 20,90 N	Trench 61	"	222-228	1935
58	[...]P CEV ΑΛΕΞΑΝ[...] Similar.	NI-K-A-[IE] [ΩΝ] Type 1.	4,59 20,60 NE	Trench 158	"	222-228	9387
59	[...]VP CEV ΑΛΕ[...] Similar.	NI-K-A-[IE] ΩΝ Type 1.	4,33 19,80 NE	Trench 152	"	222-228	8442
60	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ A Similar.	NI-KA-IE-ΩΝ (ΩΝ in ligat.) Type 1.	4,23 21,90 S	Trench 177	"	222-228	11858
61	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ [...] Similar.	NI-KA-IE-ΩΝ (ΩΝ in ligat.) Type 1.	4,07 21,80 S	Trench 9	"	222-228	950
62	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AV (AV in ligat.) Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	4,02 21,20 N	Trench 7	"	222-228	650
63	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AV Similar.	NI-K-A-IE ΩΝ Type 1.	3,65 21,50 NE	Trench 174	"	222-228	11153
64	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AV (AV in ligat.) Similar.	NI-K-A-IE ΩΝ Type 1.	3,58 20,10 N	Trench 152	"	222-228	8548
65	M AVP CEV ΑΑ[...] AVT Similar.	[N]I-K-A-IE ΩΝ Type 1.	2,87 20,80 N	Trench 146	"	222-228	7880 Broken.
66	[...] CEV ΑΛΕΞΑΝΔ[...] Similar.	NI-K[AIE] [ΩΝ] Type 1 (?).	3,74 20,30 N	Trench 35	"	222-228	1400

67	[...] CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ [...] Bust dr., cuir., r., head rad.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1 (?).	3,62 18,70 S	Trench 132	BMC 168, no. 101; WBR: 477, no. 617; N.C.: 14, no. 83; Weiser /	222-228	6863
68	[M] AVP CEV ΑΛΕΞ[...]OC[...] Bust dr., r., head laur.	NI-K-[AIE] [ΩΝ] Type 1 (?).	2,86 20,20 N	Trench 145	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 14, nos. 73-81; Weiser 030.	222-228	7965 Broken.
69	[M] AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡ[OC] AV Similar.	[N]I-K-A-IE [ΩΝ] Type 1 (?).	2,07 21,10 SE	G – 1254	„	222-228	7716 Broken.
70	[...] CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡ[...] Similar.	NI-K-A-IE ΩΝ Type 2.	5,80 20,90 N	Trench 160	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 15, nos. 87-90; Weiser 030	222-228	9404
71	[...] CEV ΑΛΕΞΑΝ[...] Similar.	NI-K-AI-E [ΩΝ] Type 2.	4,74 20,70 NE	Trench 143	"	222-228	7758
72	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (AVT in ligat.) Similar.	NI-KA-IE-ΩΝ (ΩΝ in ligat.) Type 2.	4,68 21,30 SW	Trench 148	"	222-228	9770
73	[...] CEV A[...]OC A[...] Similar.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 2.	4,60 20,70 N	Trench 13	"	222-228	1299
74	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Similar.	NI-K-A-IE [ΩΝ] Type 2.	4,45 19,60 N	Trench 83	"	222-228	4230
75	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ [...] Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 2.	4,44 19,70 SW	G1 – 333	"	222-228	2849/2

Мирјана ВОЈВОДА

76	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Similar.	NI-K-A-IE ΩN Type 2.	4,35 21,00 N	Trench 13	"	222-228	1238
77	[M] AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡ[...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 2.	4,26 19,50 N	Trench 178	"	222-228	11549
78	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT Similar.	Illegible. Type 2.	4,09 19,10 S	G – 633	"	222-228	4354
79	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ [...] Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E Ω-N (between standards) Type 2.	3,90 21,00 S	Trench 1	BMC 168, no. 101; WBR: 477, no. 617; N.C. / Weiser /	222-228	452
80	M AVP CEV ΑΛΕ[...] Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩN Type 2.	3,46 21,20 N	G1 – 1262	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 15, nos. 87-90; Weiser 030	222-228	8774/1
81	[...]CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α[...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Var. 2a.	4,30 21,20 SW	Trench 13	"	222-228	1227
82	[...] CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AV (AV in ligat.) Bust dr., r., head rad.	NI-K-AI-E ΩN Var. 4a.	4,11 20,80 N	Trench 131	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 15, no. 92 (but type 4); Weiser /	222-228	7340
83	M AVP CEV ΑΛΕ[...] Bust dr., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩN Type 6.	5,16 21,20 S	Trench 164	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 14, nos. 73-74; Weiser 030.	222-228	9568

84	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT Similar.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 6.	3,74 19,90 S	G1 – 333	"	222-228	2849/1
85	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (AVT in ligat.) Similar.	N-IK-AI-E ΩΝ Var. 6b.	3,97 20,60 N	Trench 66	"	222-228	2830
86	[M] AVP CEV ΑΑ[...] Bust dr., r., head rad.	Illegible. Var. 6b (?).	4,39 19,10 N	Trench 13	BMC 168, no. 101; WBR: 477, no. 617; N.C.: 16, nos. 108- 109 (but type 6); Weiser /	222-228	1215
87	M AVP CEV ΑΛΕΞΑ[...]ΟC AVT Bust dr., r., head laur.	[NI]- ΚΑΙΕΩΝ (around) Type 7.	6,21 21,70 N	Trench 56	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 15, no. 103; Weiser 030.	222-228	1597
88	[...]P CEV ΑΛΕΞΑΝ[...]C AVT Similar.	NI-K-A-IE ΩΝ Type 7.	4,52 20,40 SW	G – 1694	"	222-228	9662
89	M AVP CEV ΑΛΕ[ΞΑ]ΝΔΡΟΣ AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 7.	3,74 19,80 NE	G1 – 1639	"	222-228	11524
90	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔ[...] Similar.	NI-K-A-IE ΩΝ Var. 7a.	3,99 20,50 NE	G1 – 1318	"	222-228	9133
91	[...] CEV Α[...] Similar.	[N]-IK-AI-E ΩΝ Var. 7a (?).	3,36 22,30 S	Trench 164, from deposed soil.	"	222-228	10975
92	[...]EV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (AVT in ligat.) Similar.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 8.	4,53 20,90 NE	Trench 147	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 14, no. 82; Weiser 030.	222-228	8584

93	[...]EV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΥ[Γ] Similar.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 8.	3,90 23,60 NE	Trench 160	"	222-228	9348 Broken.
94	M AVP CEV ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΥΤ (VT in ligat.) Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩΝ Var. 8b.	4,59 21,30 N	Trench 55	BMC 168, no. 101; WBR: 477, no. 617; N.C. / Weiser /	222-228	1604
95	[...] AVP CEV ΑΛΕΞ[...] Bust dr., cuir., r., head laur.	[NI]-K-A-IE ΩΝ Type 9.	5,03 21,10 N	Trench 122	BMC: 168, no. 102; WBR: 477, no. 617; N.C.: 15, no. 98; Weiser 030	222-228	6261
96	M AVP CEV ΑΛΕΞ[...] Bust dr., cuir., r., head rad.	[NIKAIE] ΩΝ Type (?) (trhee standards).	2,34 20,40 S	Trench 173	BMC 168, no. 101; WBR: 477, no. 617; Weiser /	222-228	11033 Broken.

av. M AVP CE ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΥΤ (var. AV)

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
97	M AV CE A[...] Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	4,84 20,10 NE	Trench 170	/	222-228	10677
98	M AV CE ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ[...] Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 1.	3,94 20,90 SE	Trench 156	/	222-228	8840
99	M AV CE ΑΑ[...] Similar.	N-IK-[AIE] Ω[N] Var. 2b.	3,71 20,20 S	Trench 160	/	222-228	9074
100	[M] AV CE ΑΑ[...] Bust dr., cuir., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 3.	2,62 19,40 N	Trench 148	/	222-228	9769
101	M AV CE ΑΑ[...] POC AV Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 7.	5,00 19,80 N	Trench 156	/	222-228	8830

НОВАЦ БИТИНИЈСКЕ КОВНИЦЕ НИКЕЈЕ СА ВИМИНАЦИЈУМСКЕ ...

102	M AV CE AΛE[...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Var. 7a.	4,10 18,80 S	Trench 137	/	222-228	7317
103	M AV CE AΛEΞANΔPO[...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Var. 8a.	3,38 19,40 N	Trench 137	BMC / WBR / N.C.: 16, no. 112 (but type 8); Weiser /	222-228	7316
104	[...] CE AΛEΞANΔPOC [...] Bust dr., cuir., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩN Type 18.	3,20 20,00 N	Trench 155	/	222-228	8662

av. M AVP C AΛEΞANΔPOC AVT (var. AV)

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
105	M AVP C AΛEΞANΔPOC AV Bust dr., r., head rad., horned.	N-IK-AI-E ΩN Type 6.	5,07 21,20 N	Iznad G1 – 5	/	222-228	117
106	M AVP C AΛEE[...] Bust dr., r., head rad.	N-[IK]-AI-E ΩN Type 8.	3,83 20,10 N	Trench 63	/	222-228	1819
107	M AV C AΛ[...] Bust dr., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩN Type ? (three standards).	2,79 19,50 N	G – 1857	/	222-228	10353

av. M AVP AΛEΞANΔPOC AV

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
108	M AVP AΛEΞANΔPOC AV Bust dr., r., head bare.	NIKA-IE (around) ex – NU (sic !) Hexastyle temple.	5,63 23,20 S	Trench 66	/	222-228	3002
109	M AVP AΛEΞAN[ΔPOC] AV Bust dr., r., head laur.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 7.	4,11 23,30 N	G – 378	/	222-228	3090

obv. leg. on latin; rv. leg. on greek (sic !)

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
110	IMP C M AVR SEV ALEXAND AVG Bust dr., r., head laur.	N-IK-AI-E NΩ Var. 12a.	1,83 19,10 S	Trench 160	/	222-228	9350

indeterminate obv. leg. – without ref.

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Date	Vim. Coll.
111	[...]ΔΡΟC [...] Bust dr., r., head bare.	NIKAI-EΩN (around) Asclepius stg. front, head r., r. arm on hip, l. hld. staff with coiled snake.	4,32 21,40 S	Trench 164	222-228	10383
112	[...]VP C[...]C AVT Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E [ΩN] Type 1.	5,08 20,40 S	G1 – 1485	222-228	10018
113	M AVP CEV[...]C AVT (VT in ligat.) Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 1.	4,87 20,50 NE	Trench 164	222-228	9652
114	Illegible. Bust dr., r., head rad.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,83 20,60 N	Trench 177	222-228	11338
115	[...]OC AVT Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,66 19,50 N	Trench 156	222-228	8834
116	M AVP CE[...] AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,54 19,40 NE	Trench 170	222-228	10497
117	[...]ANΔΡΟC A[...] Similar.	NI-KA-I-E ΩN Type 1.	4,47 19,60 N	Trench 171	222-228	10552
118	[M] AVP [...]ANΔΡΟC AVT (VT in ligat.) Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 1.	4,40 20,40 SW	Trench 133	222-228	7477
119	[...]ΑΛΕΞΑΝΔ[...] Bust dr., r., head rad.	[N]-IK-AI-E ΩN Type 1.	4,27 20,70 S	Trench 158	222-228	9214
120	[...]ΑΛΕ[...]ΔΡ[...] Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,27 18,60 NE	Destroyed G	222-228	3416
121	[...]ΞΑΝΔΡΟC AVT Bust dr., r., head rad.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,21 19,60 N	Trench 6	222-228	594

122	[...]ΑΝΔΡΟΣ Α Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-[E] ΩΝ Type 1.	4,11 20,40 N	Trench 175	222-228	11120
123	[...]C AVT Similar.	Illegible. Type 1.	4,06 18,60 S	G – 1434	222-228	8544
124	Illegible. Similar.	NI-K-A-IE ΩΝ Type 1.	4,02 21,10 N	Trench 154	222-228	8609
125	Illegible. Bust dr., r., head rad.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	3,95 19,80 S	Trench 172	222-228	11021
126	Illegible. Bust dr., r., head laur.	NI-KA-IE-ΩΝ (ΩΝ in ligat.) Type 1.	3,90 19,70 N	Trench 146	222-228	7884
127	[...] ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	3,85 21,30 S	G – 1951	222-228	10950
128	[...]ΑΝΔΡΟΣ AVT (AVT in ligat.) Similar.	[NI]-K-AI-E [ΩΝ] Type 1.	3,83 18,60 S	G – 2030	222-228	11396
129	[...]ΑΝΔΡΟΣ AVT (AVT in ligat.) Similar.	NI-K-A-IE ΩΝ Type 1.	3,72 20,10 N	Trench 9	222-228	917
130	M AVP [...]AVT (VT in ligat.) Similar..	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	3,63 21,20 SW	Trench 156	222-228	8835
131	M AVP CE[...]ΑΝΔΡΟΣ AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	3,55 18,57 SW	G1 – 981	222-228	7000/1
132	[...]ΞΑΝΔ[...] Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	3,44 19,30 N	Trench 172	222-228	10947
133	Illegible. Similar..	N-IK-AI-E ΩΝ Type 1.	3,40 20,30 N	Trench 2	222-228	221
134	M AVP CE[...] Bust dr., r., head rad.	[NIKAI]-E [ΩΝ] Type 1.	2,72 19,40 SW	Trench 1	222-228	28
135	[...] CEV [...] Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1.	2,39 19,40 N	Trench 146 from deposed soil.	222-228	7881
136	[...] ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AV[.] Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 1 (?).	5,12 20,40 N	Kanal	222-228	12267

137	Illegible. Similar.	[NI]-KA-IE-[ΩN] Type 1 (?).	4,40 20,80 S	Trench 10	222-228	934
138	Illegible. Similar.	NI-K-A-IE ΩN Type 1 (?).	4,35 19,10 NE	Trench 147	222-228	8058
139	[...]ΔΡΟС[...] Similar.	[NIK]-AI-E ΩN Type 1 (?).	4,32 20,30 SW	Trench 123	222-228	6304
140	M AVP CEV[...] Similar.	[NIK]-AI-E Ω[N] Type 1 (?).	4,28 20,20 S	Trench 157	222-228	9082
141	[...] AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1 (?).	4,14 19,40 N	Trench 139	222-228	7576
142	[...]VP CEV[...]ΝΔΡΟС AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 1 (?).	3,95 19,10 SW	Trench 55	222-228	1553
143	[...]ΞΑΝΔΡΟС AVT (VT in ligat.) Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 1 (?).	3,90 19,80 N	Trench 156	222-228	9553
144	[...] ΑΛΕΞΑ[...] Bust dr., r., head rad.	NI-K-[AIE] [ΩN] Type 1 (?).	3,60 19,50 N	G – 1785	222-228	9964
145	[...]ΔΡΟС AV[Γ] Similar.	NI-[K]-AI-E [ΩN] Type 1 (?).	2,79 18,80 N	Trench 149	222-228	8279
146	[...]ΝΔΡΟС AVT (AVT in ligat.) Similar.	NI-K-[AIE] [ΩN] Type 2.	5,51 19,60 NE	Trench 157	222-228	8965
147	[...] ΑΛΕΞΑΝ[...] Bust dr., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩN Type 2.	5,02 20,50 N	G – 1969	222-228	11051
148	[...] ΑΛΕΞΑΝΔ[...] Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 2.	4,58 22,80 SW	G1 – 1498	222-228	10125
149	Illegible. Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 2.	4,27 19,80 N	Trench 122	222-228	6377
150	Illegible. Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 2.	4,26 20,10 N	G – 1022	222-228	6349
151	[M] AVP CEV[...]OC AVT (VT in ligat.) Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩN Type 2.	3,16 20,60 N	G1 – 314	222-228	2699

152	Illegible. Bust dr., r., head laur..	NI-K-AI-E ΩN Type 2.	3,10 19,60 N	Trench 178	222-228	11393
153	Illegible. Similar.	[NI]-K-AI-E [ΩN] Type 2.	2,41 19,30 N	Trench 171	222-228	10620
154	[...]ΔPO[...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Var. 2a.	5,31 20,50 N	Between trenches 161 i 162	222-228	9336
155	[...]VP CE[...]ΔP[...] A[...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 2 (?).	5,01 21,70 N	Trench 10	222-228	923
156	[...]ANΔPOC AVT (VT in ligat.) Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 2 (?).	4,57 20,60 N	G1 – 1226	222-228	8634
157	M AV[...] Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩN Type 2 (?).	4,49 18,40 N	G1 – 1726	222-228	12051
158	M AVP [...] Bust dr., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩN Type 2 (?).	4,30 20,50 S	Trench 13	222-228	1265
159	[...]ANΔPOC AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 2 (?).	2,76 24,20 SW	G – 313	222-228	2692
160	[...]ΞANΔPOC AV Bust dr., r., head rad.	[N]-IK-AI-E ΩN Type 3	4,64 21,30 S	Trench 138	222-228	7320
161	[...]ΔPO[...] Bust dr., r., head laur.	N-[IK]-AI-E ΩN Type 3 (?).	4,33 21,30 N	Trench 145	222-228	7855 Broken.
162	[M] AVP CEV[...] ANΔPOC [...] Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩN Type 3 (?).	3,65 22,80 N	G – 1652	222-228	9499
163	[...]ΞANΔPOC AV Bust dr., r., head laur.	N-IK-AI-E ΩN Type 3 (?).	3,33 20,20 N	Trench 133	222-228	8313
164	Illegible. Similar.	N-IK-AI-[E] Ω[N] Type 6.	4,05 19,90 N	G – 701	222-228	4688
165	Illegible. Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩN Type 6.	3,51 20,90 N	G – 1699	222-228	9674
166	[...] ΑΛΞΑΝΔΡΟC AVT (VT in ligat.) Similar.	N-IK-A[IE] ΩN Type 6.	3,45 21,70 NE	G1 – 752	222-228	5741

167	[...] ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩΝ Var. 6b.	3,25 20,10 SW	Trench 61	222-228	1987 Broken.
168	M AVP [...] ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑV Similar.	N-IK-AI-E ΝΩ (sic !) Var. 6b.	3,03 18,40 S	Trench 149	222-228	11800
169	Illegible. Similar.	NI-K-A-[IE] ΩΝ Type 6 (?).	3,98 19,40 SW	Trench 144	222-228	7763
170	Illegible. Similar.	NI-K-A-IE [ΩΝ] Type 6 (?).	3,63 19,90 NE	Trench 1	222-228	9
171	Illegible. Bust dr., r., head rad.	[NI]-K-AI-E [ΩΝ] Type 6 (?).	3,35 22,00 S	Trench 148	222-228	9545
172	Illegible. Bust dr., r., head laur.	[N]-IK-[AIE] [ΩΝ] Type 6 (?).	2,90 20,00 S	G – 872	222-228	5431
173	Illegible. Bust dr., r., head rad.	[N]I-K-A-IE ΩΝ Type 6a (?).	4,15 20,50 N	Trench 178	222-228	11554
174	[...]ΑΝΔΡ[...] Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 7.	4,67 20,70 S	Trench 153	222-228	8352
175	Illegible. Similar.	NI-K-A-IE ΩΝ Type 7.	4,32 19,80 N	G1 – 431	222-228	3633
176	[...] C[...]ΕΑΝ[...] Similar.	N-[IK]-A-[IE] ΩΝ Type 7 (?).	4,05 19,80 S	Trench 106	222-228	5532
177	[...]OC[...] Bust dr., r., head laur.	[NIKAI]-E [ΩΝ] Var. 7 (?).	1,39 17,60 S	G1 – 848	222-228	6319 Broken.
178	[...]ΔΡΟΣ ΑV Similar.	N-IK-AI-E ΩΝ Var. 7a (?).	4,64 20,40 N	Trench 138	222-228	8505
179	[...] ΑΛ[...]ΔΡΟΣ ΑV Similar.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 8	4,37 19,90 S	Trench 8	222-228	898
180	M AVP C[...]ΑΝΔΡΟΣ ΑV Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 8	4,19 21,20 N	Trench 166	222-228	10625
181	[...]ΔΡΟ[...] Similar.	N-IK-AI-[E] ΩΝ Type 8	3,83 19,50 S	Trench 169	222-228	10465

182	[...]ΝΑΡΟΣ AV Similar.	NI-K-AI-[E] ΩΝ Type 8	3,71 21,50 N	Trench 148	222-228	8128
183	[...]ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ [...] Bust dr., r., head bare.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 8	2,94 19,40 SW	Trench 138	222-228	7400
184	[...]ΞΑΝ[...] AV Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩΝ Var. 8b	4,22 19,90 SW	G – 676	222-228	4637
185	Illegible. Similar.	N-IK-AI-E ΩΝ Var. 8 (?).	4,77 21,30 S	Trench 171	222-228	10844
186	[...]ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ AVT (AV in ligat.) Similar.	Illegible. Type 8 (?).	4,50 19,80 S	Trench 152	222-228	8554
187	[M] AVP CEV[...] AV[Γ] Bust dr., r., head laur.	[N]-IK-AI-E [Ω]N Type 8 (?).	3,54 20,80 NE	Trench 132	222-228	6995
188	M AVP CEV[...]ΑΝΔ[...] Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 8 (?).	3,40 21,40 S	Trench 2	222-228	211
189	[...]ΟC A[...] Similar.	N-IK-A[IE] ΩΝ Type 8 (?).	1,92 21,90 N	Trench 147	222-228	8195 Broken.
190	M AVP CE[...]ΞΑΝΔΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Bust dr., r., head laur.	NI-K-A-IE ΩΝ Type 9.	4,47 20,90 S	Trench 137	222-228	7315
191	M AVP[...]ΔΡΟΣ A[.] Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Var. 9a.	3,84 21,80 S	Trench 2	222-228	51
192	M AV[...]C AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩΝ Var. 9c.	4,21 19,80 N	Trench 83	222-228	4395
193	[...]ΝΑΡΟΣ AVT Bust dr., cuir, r., head rad.	N-IK-AI-E ΩΝ Type 14.	2,82 17,70 N	Trench 98	222-228	5224
194	[...]ΑΝΔΡΟΣ A[.] Similar.	N-IK-AIE ΩΝ Var. 15a.	3,47 20,30 N	Trench 137	222-228	7318
195	[...]ΑΝΔΡΟΣ AVT (AVT in ligat.) Similar.	[N]-IK-AI-[E] ΩΝ Var. 15b.	3,27 18,70 N	Trench 154	222-228	11424
196	[...]ΡΟΣ AVT (VT in ligat.) Bust dr., r., head laur.	NI-K-AI-E ΩΝ Type 17.	4,21 21,10 SW	Trench 156	222-228	8836

197	[...] ΑΑ[...] Similar.	[N]I[K]-AIE [ΩN] (around) Var. 20a.	3,57 19,60 N	G2 – 141	222-228	1353
198	[...]N[...]O[...] Bust dr., r., head rad.	N-I-K-A-[I] E ΩN Var. 22d.	2,81 20,00 NE	Trench 152 from deposed soil.	222-228	10100
199	[...]ΞΑΝΔ[...] Similar.	Illegible. Var. 22d (?).	2,62 20,10 SW	Trench 70	222-228	3662
200	[...]ΑΝΔΡΟC [...] Similar.	Illegible. Type (?) (three standards).	5,70 18,90 SW	Trench 127	222-228	6538
201	[...]ΔΡΟC AVT Bust dr., r., head laur.	[NIKAI]-E ΩN Type (?) (three standards).	4,39 17,70 N	Trench 147	222-228	8196
202	Illegible. Similar.	[NI]-K-AI-[E] [ΩN] Type (?) (three standards).	3,83 21,20 N	Trench 149	222-228	8269
203	[M] AVP CEV[...] Similar.	Illegible. Type (?) (three standards).	3,57 20,30 S	Trench 67	222-228	2767
204	Illegible. Similar..	Illegible. Type (?) (three standards).	3,39 18,10 N	Trench 98	222-228	5035
205	[...]ΞΑΝ[Δ]ΡΟC [...] Similar.	NI-KA-[I-E] [ΩN] Type (?) (three standards).	3,26 22,20 N	Trench 147	222-228	8056 Broken.
206	Illegible. Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type (?) (three standards).	3,22 20,90 NE	Trench 105	222-228	5963 Broken.
207	M AV[...] Similar.	NI-[K]-A-[IE] [ΩN] Type (?) (three standards).	2,97 19,70 S	Trench 127	222-228	6537
208	Illegible. Similar.	Illegible. Type (?) (three standards).	1,48 19,90 SW	Trench 166	222-228	9851 Broken.

Julia Mamaea
Striking under Severus Alexander
AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
209	IOYAI A MAMAIA AVT Bust dr., r., head bare.	NIKA-IEΩN (around) Pallas stg. l., hld. patera and spear, at her feet a shield.	5,23 21,00 N	G1 – 333	BMC: 168, no. 105; WBR: 477, no. 622 (but head diad.); N.C./ Weiser /	222-228	2849/3
210	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.	BMC / WBR: 478, no. 629; N.C. / Weiser /	222-228	8428
211	IOYAI A [...] AIA AVT Bust dr., r., head diad.	NI-K-AI-E ΩN Type 1.	4,67 19,80 SW	Trench 10	BMC: 169, no. 106; WBR: 478; no. 628; N.C. / Weiser 033.	222-228	948
212	IOYAI A MAMAIA AVT Similar.	NI-K-AI-E ΩN Type 2.	4,51 21,30 NE	G1 – 1295	BMC 106 WBR: 478; no. 628; N.C. / Weiser 033.	222-228	8820
213	[...] MAMAIA AVT Similar.	NI-KA-IE-ΩN (ΩN in ligat.) Type 2.	3,77 22,00 S	Trench 152	"	222-228	8642
214	IOYAI A MAMAIA AVT Similar.	NI-KA-IE-[ΩN] Type 2.	3,60 19,70 S	G – 1193	"	222-228	7143

Maximus
Striking under Maximinus I
AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
215	Γ IOV OVH ΜΑΞΙΜΟΣ Κ Bust dr., r., head bare.	N-IK-AI-E ΩN Type 8.	4,03 18,60 N	Trench 170	BMC / WBR: 485, no. 685; N.C.: 16, no. 113; Weiser /	235-238	10712

GORDIANUS III
AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
216	Illegible. Bust dr., cuir., r., head rad.	[N]I-K-A-I[E] Ω[N] Type 2 (?).	3,17 19,60 N	Trench 135 from deposed soil.	BMC: 172, no. 122; WBR: 489, no. 716; N.C. / Weiser /	238-244	7718
217	Illegible. Similar.	Illegible. Type 3 (?).	4,75 20,00 S	Trench 132	BMC: 172, no. 122; WBR: 489, no. 716; N.C. / Weiser /	238-244	7115
218	M ANT ΓOP[...]OC AVT Similar.	N-I-K-A-I EΩN Type 6c.	2,48 19,20 S	G – 1585	BMC: 172, no. 122; WBR: 489, no. 716; N.C.: 17, no. 114 (but type 6); Weiser /	238-244	9219

219	[M] ANT Γ[OP] ΔΙΑΝΟC AV Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 8.	2,89 18,30 N	Trench 164	BMC: 172, no. 122; WBR: 489, no. 716; N.C.: 17, nos. 115- 116; Weiser /	238-244	9650
220	M ANT [...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 8.	2,76 19,10 N	Trench 177	"	238-244	11564
221	[...] ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVT Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 8 (?).	3,74 18,70 S	G – 1560	"	238-244	9081/4
222	Illegible. Similar.	NI-K-A-[IE] ΩN Type 8 (?).	3,23 18,30 S	Trench 8	"	238-244	899
223	[M] ANT ΓΟΡΔΙΑ[...] Similar.	[NI]-K-AI-E [ΩN] Type 8 (?).	3,18 19,00 N	Trench 176	"	238-244	11252
224	[M] ANT ΓΟ[...]OC AV Similar.	Illegible. Type 8 (?).	2,60 17,60 S	Trench 166	"	238-244	9849
225	[...]ΑΝΟC AVT Similar.	[NI]-K-AI-E [ΩN] Var. 9b.	3,21 19,50 S	Trench 77	BMC: 172, no. 122; WBR: 489, no. 716; N.C. / Weiser /	238-244	3903
226	[...]ΡΔΙΑΝ[...] Similar.	[NIK]-AI-E [ΩN] Var. 9b.	2,11 17,80 S	G1 – 1654	"	238-244	11439
227	M ANT ΓΟ[...] Similar.	N-I-K-A[I] E [ΩN] Type 10 (?).	2,52 19,50 S	Trench 123	BMC: 172, no. 122; WBR: 489, no. 716; N.C. / Weiser /	238-244	6305

228	M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVT Similar.	N-IK-AI-E ΩN Var. 12b.	3,44 20,50 N	Trench 164	BMC: 172, no. 122; WBR: 489, no. 716; N.C.: 17, no. 112 (but type 12); Weiser /	238-244	9804
229	M ANT ΓΟΡ[...] Similar.	[N]-IK-AI-E [ΩN] Type 18.	3,89 17,40 N	Trench 95	BMC: 172, nos. 123-125; WBR: 489, no. 713; N.C.: 17, no. 119; 18, nos. 139-144; Weiser /	238-244	4694
230	[...]ΙΑΝΟC [...] Bust dr., r., head rad.	N-IK-A-IE ΩN Type 18.	3,81 18,60 NE	Trench 150	"	238-244	8285
231	M ANT ΓΟ[...] Similar.	N-IK-AI-E ΩN Type 18 (?).	2,11 18,20 S	Trench 32	"	238-244	1397
232	[...]ΔΙΑΝΟC AV[Γ] Similar.	N-I-K-A-I [ΕΩN] Type 21 (?).	1,66 17,90 N	Trench 69	BMC: 171, nos. 119-121; WBR: 489, no. 712; N.C.: 18, no. 153; 19, no. 157; Weiser /	238-244	3222 Broken.
233	M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC [...] Similar.	N-I-K-A-I ΕΩN Var. 22a.	3,26 21,10 NE	Grading from deposed soil.	BMC: 171, nos. 119-121; WBR: 489, no. 712; N.C.: 17, no. 120; 18, no. 146 (but type 22); Weiser /	238-244	7266

НОВАЦ БИТИНИЈСКЕ КОВНИЦЕ НИКЕЈЕ СА ВИМИНАЦИЈУМСКЕ ...

234	[...]ΔΙΑΝ[...] Similar.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Var. 22b.	2,58 19,20 N	Trench 149	"	238-244	8278
235	M ANT [...] AVT Similar.	N-I-K-A-[I] E[ΩΝ] Var. 22c.	3,23 22,00 S	Between trenchs 156 i 157	"	238-244	9780
236	[...]ΟΡΔΙΑΝΟC AVT (VT in ligat.) Similar.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Var. 23a.	3,02 18,80 N	Trench 149	BMC / WBR: 489, no. 711; N.C.: 18, no. 147 (but type 23); Weiser /	238-244	11799
237	Illegible. Similar.	[NIKAIE] ΩΝ Var. 24a.	2,72 18,20 N	Trench 87	/	238-244	4409
238	Illegible. Similar.	[N]-I-K-A-I [EΩΝ] Type 27.	4,38 19,40 S	Trench 171	BMC / WBR / N.C.: 17, nos. 124- 129; 18, nos. 150- 152; Weiser /	238-244	10550
239	[...]ΑΝΟC A[VT] Similar.	[N]-I-K-[A]-I EΩ[N] Type 27 (?).	1,83 18,20 SW	Trench 176	"	238-244	11251
240	[...]ΟC AVT Similar.	N-I-K-A-I [E]ΩΝ Type 28.	3,34 19,20 S	Trench 171	BMC / WBR / N.C.: 17, nos. 130- 134; Weiser /	238-244	10682
241	M ANT ΟΡΔΙΑΝΟC AVT Similar.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Type 28.	2,86 19,70 S	G – 1560	"	238-244	9081/2
242	M AN[...]ΑΝΟC AVT Similar.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Type 28.	2,78 19,70 N	Trench 148	"	238-244	8125
243	M [...] Similar.	N-I-K-A-[I] E ΩΝ Type 28.	2,51 20,20 S	Trench 149	"	238-244	8371
244	M ANT ΟΡΔΙΑΝΟC AVT Similar.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Var. 28a.	4,18 19,90 SW	Trench 152	BMC / WBR / N.C.: 17, nos. 130- 134 (but type 28); Weiser /	238-244	8645

Мирјана ВОЈВОДА

245	M ANT ΓΟΡΔΙΑΝ[...] Similar.	N-I-K-A-I ΕΩ[N] Var. 28a.	3,81 20,50 N	Trench 166	"	238-244	9852
246	M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVT Similar.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Var. 28a.	3,40 19,30 S	G1 – 1326	"	238-244	9091
247	M ANT [ΓΟ] ΡΔΙΑΝΟC A[...] Similar.	[NIK]-A-IE ΩΝ Var. 28a.	3,32 21,00 N	Trench 172	"	238-244	10943
248	[...]Τ ΓΟΡΔΙΑΝΟC AVT (VT in ligat.) Similar.	[N]-I-K-[A-I] [ΕΩΝ] Var. 28a.	2,15 20,10 N	G – 1731	"	238-244	9736
249	[...]ΔΙΑΝΟC AV Similar.	[...]-A-I[...] [...] Type (?) (three standards).	3,02 19,90 S	Trench 6	/	238-244	622
250	Illegible. Similar.	Illegible. Type (?) (four standards).	4,49 21,70 N	Trench 152	/	238-244	8443
251	M ANT ΓΟΡΔΙΑΝΟ[...] Similar.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Type (?) (four standards).	2,53 19,80 S	G – 959	/	238-244	6122
252	[...]ΡΔ[ΙΑΝ]ΟC AVT Similar.	Illegible. Type (?) (four standards).	2,37 19,00 N	G – 1772	/	238-244	9943
253	[...]ΟΡΔΙΑΝΟC [...] Similar.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Type (?) (four standards).	2,33 18,30 N	G – 1040	/	238-244	6373

Tranquillina

Striking under Gordianus III

AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
254	[CAB] ΤΡΑΝΚΥΛΛΙΝΑ Bust dr., r., head diad.	N-I-K-A-I ΕΩΝ Type 30.	2,94 19,70 N	G – 624	BMC / WBR: 490, no. 724; N.C. / Weiser /	238-244	4280

Herennia Etruscilla
Striking under Trajan Decius
AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Ref.	Date	Vim. Coll.
255	[EPEN] [E] ΤΡΟΥΚ[ΚΙΛΛ]Α ΣΕ Bust dr., r., head diad.	NIKAI-EΩN (around) Nemesis stg. l., r. bent towards neck, hld. fold of drapery; at her feet, wheel.	2,05 19,00 N	G – 997D	BMC 134; WBR: 494, no. 751; N.C. / Weiser /	249-251	6211

Mint of Nikaea
Undeterminate Coins – without ref.
AE

Cat.	Obverse	Reverse	Wt. Size Axis	Position of find.	Date	Vim. Coll.
256	Illegible. Head r.	Illegible. Type 1.	4,51 19,80 S	Trench 161	M. Aurelius or L. Verus (?).	9332
257	Illegible. Bust r.	NI[KA]-IEΩN (around). Female figure (Tyche ?) stg. l., hld. cornucopiae and (?).	5,49 21,10 SE	Ruin G	Caracalla (?).	3357
258	Illegible. Bust r.	NI-K-[AIE] [ΩN] Type 1 (?).	4,39 20,90 N	Trench 181	Caracalla (?).	12187
259	Illegible. Bust r.	NI-K[AIE] ΩN Type ? (three standards).	3,66 22,10 SW	Trench 180	Caracalla (?).	12142
260	[...]ONIN[...] Bust r.	[NIK]-A-[IE] [ΩN] Type 7 (?).	3,79 18,80 N	Trench 140	Elagabalus (?).	7359
261	Illegible. Bust dr., r.	NI-K-AI-E [ΩN] Type 1(?).	3,39 19,20 N	Trench 160	A. Severus (?).	9349
262	Illegible. Bust dr., r., head rad.	N-IK-AI-E ΩN Type 2.	5,10 19,60 S	Trench 13	A. Severus (?).	1232
263	Illegible. Bust dr., r., head laur.	NI-K-[AIE] [ΩN] Type 2 (?).	4,95 21,40 NE	Trench 71	A. Severus (?).	3901

264	Illegible. Head r.	[NIK]-AI-E [ΩN] Type 2b.	4,76 18,90 N	G – 1471	A. Severus (?).	8797
265	Illegible. Bust r.	N-IK-AI-[E] ΩN Type 3.	4,26 17,50 S	G – 1941	A. Severus (?).	11050
266	Illegible. Bust r.	[NI]-K-A-[IE] [ΩN] Type 7 (?).	3,05 20,10 S	Trench 136	A. Severus (?).	7319
267	Illegible. Bust r.	N-IK-A-IE ΩN Type 18.	5,21 20,90 NE	Trench 177	A. Severus (?).	11572
268	Illegible. Bust r.	[NIKAIE] ΩN Type (?) (three standards).	1,53 19,60 S	Trench 146	A. Severus (?).	7886
269	Illegible. Bust dr., r.	NI-K-[AIE] [ΩN] Type 2 (?).	2,45 21,00 N	Trench 166	Women from Severi family	10574
270	Illegible. Bust r.	N-IK-AI-E ΩN Type 2 (?).	3,63 18,80 S	Trench 65	Gordianus III (?).	2256
271	Illegible. Bust r.	[N]-IK-AI-E ΩN Type 8.	3,78 20,90 N	Grading Carine	Gordianus III (?).	2723
272	Illegible. Bust dr., r., head rad.	[N]-IK-AI-[E] ΩN Var. 8b.	2,79 17,80 N	Trench 171	Gordianus III (?).	10687 Broken.
273	Illegible. Bust dr., r., head rad.	[N]-IK-AI-E [ΩN] Type 24.	3,09 20,10 N	Trench 145	Gordianus III (?).	7853
274	Illegible. Bust r.	Illegible. Type 28 (?).	2,80 21,00 S	Trench 152	Gordianus III (?).	8644
275	Illegible. Bust r.	[N]-IK-A-[IE] [Ω]N Type (?) (three standards).	3,46 19,50 S	Trench 158	Gordianus III (?).	9213
276	Illegible. Bust r.	[NI]-KA-IE-ΩN Type (?) (three standards).	1,93 17,50 S	Destroyed G	Gordianus III (?).	10654
277	Illegible. Bust r.	[N]-I-K-A-I EΩN Type (?) (four standards).	3,37 19,00 N	Trench 176	Gordianus III (?).	11158

НОВАЦ БИТИНИЈСКЕ КОВНИЦЕ НИКЕЈЕ СА ВИМИНАЦИЈУМСКЕ ...

278	Illegible. Bust r.	NIKAI-EON (around) Female figure (?) stg. l., hld. patera and cornucopiae.	2,87 20,10 S	Trench 1	III	32
279	Illegible. Worn.	N-IK-AI-E ΩN Type 1 (?).	4,68 18,50 /	Trench 170	III	10498
280	Illegible. Bust r.	Illegible. Type 1 (?).	2,82 20,90 SW	G1 – 1017	III	7125 Broken.
281	Illegible. Bust r.	[N]I-K-AI-[E] [ΩN] Type 2.	4,22 19,60 N	Trench 123	III	6409
282	Illegible. Bust r.	[N]-IK-AI-[E] ΩN Type 3 (?).	3,15 20,20 N	G – 1140	III	6779
283	Illegible. Bust r.	N-IK-AI-E Ω[N] Type 7.	4,14 20,60 W	Trench 157	III	8805
284	Illegible. Bust r.	[NIK]-AI-[E] [ΩN] Type (?) (three standards).	4,25 19,70 NW	Trench 156	III	9781
285	Illegible. Bust r.	NI-K-A-IE ΩN Type (?) (three standards).	3,47 19,70 S	Brigadirski canal	III	10753
286	Illegible. Bust r.	N-IK-AI-E ΩN Type (?) (three standards).	3,16 19,70 N	Trench 130	III	6873
287	Illegible. Bust r.	[NIK]-A-IE ΩN Type (?) (three standards).	2,78 18,80 N	Trench 174	III	11234
288	Illegible. Worn.	Illegible. Type (?) (three standards).	2,69 19,30 /	Trench 92	III	4730 Broken.
289	Illegible. Worn.	Illegible. Type (?) (three standards).	2,36 19,50 /	G – 373	III	3029
290	Illegible. Bust r.	[NIKAIE] ΩN Type (?) (four standards).	2,62 18,70 N	Trench 149	III	8376

Литература/Bibliography

BMC Greek

W. Wroth, *A Catalogue of Greek Coins in the British Museum. Catalogue of Greek Coins. Pontus, Paphlagonia, Bithynia and King of Bosporus*, London 1889

Борић-Брешковић 1976

Б. Борић-Брешковић, Новац колоније Виминацијума у збирци Светозара Ст. Душанића, Београд.

Borić-Brešković 2011

B. Borić-Brešković, Coin Hoard from the Stobi Mint Found in South Serbia, *ZNM* 20-1, 411-437.

Brunšmid 1907

J. Brunšmid, Unedierte Münzen von Dazien und Moesien im kroatischen Nationalmuseum in Agram, *NZ XXXVIII* (1906), 1-16.

Војвода 2011

М. Војвода, Реверсне представе са војним ознакама на новцу конице у Никеји на основу узорка са виминацијумске некрополе Више гробаља, *Гласник САД* 25 (2009), 243-256.

Војвода и Петровић 2011

М. Војвода и С. Петровић, Новац битинијске ковнице Никеје из Бановог Поља у Мачви, *Нумизматичар* 29, 283-307.

Војвода и Јесретић 2012

М. Војвода и М. Јесретић, Новац битинијске ковнице Никеје из Музеја Срема у Сремској Митровици, *Нумизматичар* 30, 115-132.

Ivanović 2009.

Пија Ivanović, Novac grada Nikeje u numizmatičkoj zbirci Narodne biblioteke "Vuk Karadžić" u Velikom Gradištu, *Petničke sveske* 67, 361-369.

Mirković 1968

М. Mirković, *Rimski gradovi na Dunavu u Gornjoj Meziji*, Београд.

RPC online

Roman Provincial Coinage Online, <http://rpc.ashmus.ox.ac.uk> (accessed March 9 2013).

Сариа, Б. 1925

Б. Сариа, Археолошке белешке, *Старинар* (т.с.) 3 (1924-1925), 159-164.

Сариа, Б. 1926

Б. Сариа, Извештај о преисторијском, класичном и нумизматичком одељењу, *Годишњак СКА* 33 (1924), 192-216.

Celestin 1904

V. Celestin, Grčki i rimski kolonijalni novci nađeni u Osijeku, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, Vol. 7, No. 1, 15-25.

Црнобрња 1981

Н. Црнобрња, Новац града Никеје у нумизматичкој збирци Музеја града Београда, Годишњак града Београда XXVIII, 5-23.

Црнобрња 1987

Н. Црнобрња, О налазу римског новца откривеног у Врњачкој Бањи 1924. године, *Наша прошлост. Зборник радова Народног музеја и Историјског архива* 2, Краљево, 67-76.

Црнобрња 1993

Н. Црнобрња, Новац провинције Дакије у збирци Светозара Ст. Душанића, Београд.

Црнобрња 2011

А. Црнобрња, археолошка топографија налаза новца Никеје на територији града Београда; *Нумизматичар* 29, 309-318.

Зотовић 1986

Љ. Зотовић, Јужне некрополе Виминација и погребни ритуали, *Viminacium* 1, 41-59.

Зотовић и Јордовић 1990

Љ. Зотовић и Ч. Јордовић, *VIMINACIUM* 1, некропола „Више гробаља“, Београд.

WBR

W.H. Waddington, E. Babelon et Th. Reinach, *Recueil general des Monnaies grecques d'Asie Mineure, Nicée et Nicomédie*, Paris 1910.

Weiser 1983

W. Weiser, *Katalog der Bithynischen Münzen der Sammlung des Institus für Altertumskunde der Universität zu Köln*, Bd. 1, Nikaia, Opladen Мирјана Војвода.

Mirjana VOJVODA
Archaeological Institute, Belgrade

COINS OF THE BITHYNIAN MINT OF NICAEA
FROM THE VIŠE GROBALJA NECROPOLIS IN VIMINACIUM

SUMMARY

During extensive archaeological conservation exploration, which started in 1977 in the area of the southern necropoles of Viminacium, 290 specimens of coins in all from the Bithynian mint of Nicaea were discovered in one of the earliest – the Više grobalja locality. This accounts for 10.59% of all the catalogued coins from the necropolis (2,736 pieces), and 52.25% of the specimens of provincial mintage (555 pieces).

The large sample of provincial coinage from the Više grobalja necropolis provides an insight into the monetary circulation during the first half of the 3rd century in this part of the Danubian region and Upper Moesia. Among the 555 pieces of provincial coinage from the Više grobalja necropolis, only 37 belong to the reign of Septimius Severus, which is 6.66%, the majority of which came from the Macedonian mints. During the reign of Septimius Severus and his sons and, subsequently, Elagabalus, the situation changed and a two-fold increase in the presence of provincial bronze coins in circulation was observed. From this period, 77 specimens were discovered at the Više grobalja necropolis, accounting for 13.87% of all provincial issues at the necropolis. Once again, the majority of issues were from the Macedonian mints, primarily Stobi.

The most numerous issues of provincial coins appeared at the necropolis during the period of Severus Alexander and Gordianus III (63.24%), with the majority of coins belonging to the issues of Nicaea in Bithynia. Almost all the specimens of the period from Philip I to Valerian I (5.40%) belong to the issues of the Viminacium and DACIA mints, while only one specimen was registered as originating from the mint of Nicaea.

The oldest specimen of Nicaean coinage at the Više grobalja necropolis belonged to Antoninus Pius (1 piece), followed by the Augustan issues of Caracalla (6 pieces – 5 different types). Six pieces belonged to the coinage of Elagabalus, and 5 of these (3 types) had been struck for Elagabalus himself and one for Julia Paula. Following were the most numerous issues of Severus Alexander (195 pieces) and Julia Mamaea (6 pieces – 4 types). Among the specimens of Severus Alexander, there were 7 types of obverse legends, 29 different types or variants of reverse motives with military marks and 3 types of other reverse images (an agnostic urn, Asclepius, a temple). Only one specimen from the period of Maximinus I was present, minted for Maximus. Next were the issues of Gordianus III (38 pieces – 17 types and variants of reverse images with military marks) with one other specimen minted for Tranquilina. The latest specimen was from the time of Traianus Decius, minted for Herennia Etruscilla. As for the undetermined specimens (35 pieces), one can assume, with some reservation, that the majority of them, once again, belonged to issues of Severus Alexander and Gordianus III.

Coins from the Bithynian mint of Nicaea were present in greater quantities in the territory of Upper Moesia and, to a somewhat lesser extent, in the territory of Lower Pannonia, starting from the end of the reign of Caracalla and, particularly, from the time of Severus Alexander. What influenced the lower incidence of the Nicaean issues of Gordianus III and their circulation in the Balkan and Danubian provinces, was the

opening of the mint of provincial coins in Viminacium in 239 AD and, a little later, in Dacia. After that, there was a visible shortage of coins from Nicaea in circulation in the territory of Upper Moesia and Lower Pannonia, where the problem of the shortage of bronze coins of smaller denominations seems to have been the most severe. The highest concentration of finds of coins from Nicaea was observed to have been connected with Viminacium and the Danube Limes, but also with the Sava waterway. The Danube river route was very important for the needs of the military, and no less for the lively trade being conducted along this waterway between the East and the West. The finds of coins in Viminacium, as the capital of Upper Moesia and an important military and trading centre in this part of the Danubian region, which reached the height of its prosperity during the third and fourth decade of the 3rd century, are certainly a good indicator of the circulation of money in its broader vicinity and in a good part of the province.

5

6

8

13

14

16

110

209

236

256

